

דוחות כספיים מאוחדים לדוגמה לשנת 2016 הערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים

מחלקה מקצועית - ינואר 2017

הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) המצורפים להלן כוללים, בין היתר, את עיקר דרישות הגילוי שנקבעו במסגרת תקני IFRS חדשים, הבהרות לתקנים קיימים וחדשים וכן שיפורים לתקני IFRS.

יזכר כי ישות המאמצת לראשונה תקני IFRS תידרש לגילוי נוסף בדבר המעבר ליישום תקני IFRS, הכולל, בין היתר, פירוטים רחבים במסגרת ביאור בדבר השפעת המעבר לתקני IFRS אשר אינם כלולים במסגרת דוחות לדוגמה אלה.

כמו כן, הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה, כוללים את דרישות הגילוי בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 (להלן - "**תקנות דוחות כספיים שנתיים**").

נבהיר כי הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה נועדו לשמש ככלי עזר ובקרה חשוב בעריכת הדוחות הכספיים והעמידה בדרישות הגילוי מכוח תקני IFRS ולפיכך הם כוללים מגוון רחב של דרישות גילוי פוטנציאליות. עם זאת, הם אינם כוללים את כל האפשרויות הקיימות בתקינה הבינלאומית ובתקנות ניירות ערך. כמו כן, כמפורט להלן נדגיש כי נדרשת הפעלה של שיקול דעת בקביעת המידע והגילויים המהותיים בלבד העשויים להיות חשובים למשקיע סביר.

להלן סקירת דגשים אשר קיבלו ביטוי במסגרת עריכת הדוחות לדוגמה:

- **קיצור דוחות** - בחודש דצמבר 2012 פרסם סגל רשות ניירות ערך (להלן - "**סגל הרשות**") את עמדה משפטית מספר 105-25: קיצור הדוחות (להלן - "**העמדה המשפטית**") אשר מטרתה להביא לקיצור ומיקוד הדוחות. בימים 1 בספטמבר 2013, 25 בדצמבר 2014 ו-27 בדצמבר 2015, פרסם סגל הרשות עדכונים לעמדה המשפטית הכוללים תוספות והבהרות לפרסום המקורי מחודש דצמבר 2012 כאמור. עם פרסום העמדה המשפטית הכריז סגל הרשות כי הוא מצפה שחברות ינקטו ביוזמתן הליך משמעותי לטיוב ולקיצור הדוחות בהתאם לעקרונות המפורטים במסגרת העמדה המשפטית. בדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה להלן הוטמעו שינויים ושיפורים במלל ובאופן הצגת מידע בביאורים (לרבות ביטול דרישות גילוי מסוימות) כפועל יוצא של העדכונים שהוחלו במסגרת העמדה המשפטית בשנים האחרונות. לאור זאת, דוחות לדוגמה אלו כוללים, בין היתר, הפניות ומראי מקום רלוונטיים הנוגעים להמלצות לקיצור הדוחות הכספיים המוזכרות בעמדה המשפטית במתכונתה המעודכנת. יחד עם זאת, מטבעם נועדו הדוחות לדוגמה, ככל הניתן, לסייע בעריכת הדוחות הכספיים ובעמידה במכלול דרישות הגילוי מכוח תקני IFRS ומכוח תקנות ניירות ערך ולצורך זה הם כוללים, בדרך כלל, מגוון רחב של דרישות גילוי פוטנציאליות. **לפיכך, ברמה הפרקטית ובהתאם לעמדה המשפטית, יידרש ביתר שאת, במסגרת השימוש בדוחות לדוגמה ככלי עזר לעריכת הדוחות הכספיים, להפעיל שיקול דעת מעמיק ומושכל בכדי לכלול את דרישות המידע והגילוי המהותיים בלבד העשויים להיות רלוונטיים למשתמשי הדוחות הכספיים.**

▪ **מתווה ההקלות** - כזכור, כחלק מהתכנית האסטרטגית הרב שנתית שפרסם סגל רשות ניירות ערך (להלן - "הרשות" או "סגל הרשות") בספטמבר 2012 (במסגרת "מפת הדרכים של רשות ניירות ערך") אשר כללה, בין היתר, מתווה הקלות מוצעות להערות הציבור, פורסמה במהלך דצמבר 2012, להערות הציבור, הצעה לתיקון תקנות ניירות ערך אשר במסגרתה הוצע לתקן את תקנות ניירות ערך העוסקות בנושאי דיווח כספי (לרבות, בין היתר, תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) התש"ע - 2010, תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) התש"ל - 1970 ותקנות ניירות ערך (פרטי תשקיף וטיטת תשקיף - מבנה וצורה) התשכ"ט - 1969). מרבית ההקלות שהוצגו חייבו תיקוני חקיקה (בין בחקיקה ראשית ובין במסגרת תקנות). כיוון שהיה מדובר במספר רב מאוד של הקלות, בנושאים שאינם קשורים בהכרח זה לזה, הרשות ריכזה את תיקוני החקיקה במספר פעימות, הן לצורך קבלת הערות הציבור הן לצורך קידום ההליכים בכנסת. בהמשך, לאחר קבלת הערות הציבור וקיום הליך בחינה והטמעה של ההערות האמורות במקרים בהם נמצא על ידי הרשות לנכון לעשות כן, פרסמה הרשות בספטמבר 2013 הצעת חקיקה מעודכנת שעניינה, הקלות ברגולציה וכתרתה "הצעת חקיקה בנושא הקלות ופיתוח שוק ההון - קובץ חקיקה ראשון מעודכן לאחר הערות הציבור" (להלן - "הצעת חקיקה המעודכנת") אשר כללה תיקונים בהתייחס לתקנות ניירות ערך העוסקות בנושאי דיווח כספי. במהלך שנת 2014 נשלם הליך החקיקה בגין חלק מההיבטים שנכללו בהצעת החקיקה המעודכנת ופורסמו תיקונים לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) התש"ל - 1970 (לחזור מקצועי בנושא לחצי/ כאן) ולתקנות ניירות ערך (פרטי תשקיף וטיטת תשקיף - מבנה וצורה) התשכ"ט - 1969) (לחזור מקצועי בנושא לחצי/ כאן).

כמו כן, ביום 30 בדצמבר 2014, פורסם ברשומות ונכנס לתוקף תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) (תיקון) התשע"ה - 2014 (להלן - "תיקון תקנות דוחות כספיים" או "התיקון").
(לחזור מקצועי בנושא לחצי/ כאן).

יצוין כי תיקון תקנות דוחות כספיים נכנס לתוקף כבר בהתייחס לדוחות התקופתיים של שנת 2014. הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה לשנת 2016 כוללים, בין היתר, ביטול/שינוי בדרישות הגילוי במסגרת הביאורים והפניות ומראי מקום הנוגעים לתיקונים שמקורם בתיקון האמור. נציין כי להבנתנו, נדרשת הפעלה של שיקול דעת בדבר דרישות גילוי אשר ניתן להשמיטן מהדוחות הכספיים (וזאת לאור קיום ממשקים בין התקנות במתכונתן הנוכחית וגילויים כמותיים ואיכותיים הנדרשים מכוח תקני IFRS).

▪ ביום 22 בינואר 2014, אישרה ועדת הכספים של הכנסת את **מתווה ההקלות לתאגידים קטנים** במסגרת תיקון תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) התש"ל 1970 (להלן - "התיקון לתקנות"). ביום 10 במרץ 2014, התיקון לתקנות פורסם ברשומות והתקנות במתכונתן המתוקנות נכנסו לתוקף החל מהדוחות התקופתיים של שנת 2013. ההקלות לתאגידים קטנים כללו את ארבעת הנושאים כדלקמן:

- ביטול החובה לפרסם **דוח על הבקרה הפנימית** ודוח רואה החשבון המבקר על הבקרה הפנימית בתאגידים קטנים, כך שתאגידים קטנים יחוייבו בצירוף הצהרות מנהלים מצומצמות בלבד (הן במסגרת הדיווח התקופתי השנתי והן בדיווחים לתקופות הביניים).
- העלאת סף המהותיות בקשר עם **צירוף הערכות שווי** ל- 20% (חלף שיעור של 10% אשר הינו בתוקף כיום). היבט זה ייושם באמצעות קביעת הגדרה חדשה של הערכת שווי מהותית מאוד בתאגיד קטן.
- מתן פטור מיישום הוראות התוספת השנייה בתקנות דוחות תקופתיים ומידיים (פרטים בדבר חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם, "**דוח גלאי**"), לתאגידים קטנים אשר החשיפה שלהם לסיכונים שוק הנובעים ממכשירים פיננסיים אינה מהותית.
- העלאת סף **הצירוף של דוחות חברות כלולות מהותיות לדוחות ביניים** ל- 40% (תוך הותרת סף הצירוף לדוחות כספיים שנתיים על 20%).

■ **צירוף הערכות שווי** - ביום 22 בדצמבר, 2010 פרסמה רשות ניירות ערך את עמדה משפטית מספר 105-23: פרמטרים לבחינת מהותיות הערכות שווי (להלן: "**נייר העמדה**"), המפרטת בדבר עמדת סגל הרשות באשר לפרמטרים הכמותיים שישמשו לצורך הקביעה האם הערכת שווי אשר שימשה בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוח התקופתי, מהווה הערכת שווי מהותית או הערכת שווי מהותית מאוד, ובהתאם נדרש גילוי בגינה או צירופה לדיווח התקופתי. הערכת שווי מהותית מאוד הינה הערכת שווי אשר נשוא הערכת השווי מהווה לפחות שיעור של 10% מסך נכסי החברה או סך הרווח הנקי/הרווח הכולל (ראו עדכון מהותי במסגרת התוספת להלן). ביום 20 בפברואר 2011 פורסמה הבהרה לעמדה משפטית מספר 105-23 בדבר פרמטרים לבחינת מהותיות הערכות שווי: שאלות ותשובות (להלן - "**ההבהרה**").

במרץ 2014 וביולי 2014 פורסמו עדכונים לעמדה המשפטית אשר כללו (באופן משולב) את התוספות כדלקמן:

- **קביעת סף הון עצמי מינימלי לעניין המבחן התוצאתי** - לפרמטרים הכמותיים המתייחסים למבחן התוצאתי נוספה התייחסות לסף הון עצמי מינימלי לפיה, בכדי שהערכת שווי תיחשב **כמהותית** השפעת השינוי בשווי כתוצאה מהערכת השווי על הרווח הנקי או על הרווח הכולל, לפי העניין, תהווה **לפחות** 2.5% מההון העצמי של התאגיד (ובהתאם, בכדי שהערכת שווי תיחשב **כמהותית מאוד**, השפעת השינוי בשווי כתוצאה מהערכת השווי על הרווח הנקי או על הרווח הכולל, לפי העניין תהווה **לפחות** 5% מההון העצמי של התאגיד).
- **הערכת שווי מהותית מאוד בתאגיד קטן** - הערכת שווי המקיימת סף כמותי פי שתיים מהערכת שווי מהותית מאוד, על פי הפרמטרים המוגדרים לעיל (קרי יש לקרוא 20% במקום 10% לעניין המבחן המאזני והתוצאתי ו- 10% במקום 5% לעניין סף הון עצמי מינימלי).

יצוין כי במקביל לעדכון זה עודכנה ההבהרה לעמדה משפטית מספר 105-23 בדבר פרמטרים לבחינת מהותיות הערכות שווי: שאלות ותשובות (להלן - "ההבהרה"). בהתאם לעדכון ההבהרה, ביישום מבחן הרווח בהערכות שווי מהותיות, בהערכות שווי מהותיות מאוד ובהערכות שווי מהותיות מאוד **בתאגיד קטן**, לצורך בחינת השפעת ההערכה על ההון, יילקח ההון **בניכוי** זכויות שאינן מקנות שליטה. בהתאם לעדכון ההבהרה מחדש דצמבר 2015, אין צורך בצירוף הערכת שווי של נכס שנמכר עד למועד פרסום הדוחות הכספיים ובלבד שהמכירה הושלמה ושניתן גילוי לסכום המכירה (לחזור המחלקה המקצועית מחדש דצמבר 2015 **לחץ/י כאן**).

בחודש דצמבר 2016 פרסם סגל הרשות עדכון נוסף להבהרה. במסגרת עדכון ההבהרה, נוספו דוגמאות לפריטים אשר הערכות שווי המתייחסות אליהם, לא תיחשבנה כמהותיות מאד אף אם הן עברו את הספיים הכמותיים שנקבעו בעמדה המשפטית, ולפיכך לא יידרש צירופן [הערכות שווי בגין התחייבות למדען הראשי, תשלום מבוסס מניות, הערכת שווי של פריט בדוח על המצב הכספי (מאזן) המסתכמת לסכום לא מהותי כשלעצמו (בנסיבות בהן אין מדובר בפריט בעל חשיבות מכרעת לתאגיד או בעסקה בה לבעל השליטה עניין אישי, בדרך כלל סף של 1 מיליון ש"ח או פחות ייחשב כלא מהותי) והערכת שווי של פריט שלא תהא רלוונטית לאחר השלמת IPO], כמו כן, בהתאם לעדכון ההבהרה לא נדרש צירופה של הערכת שווי ארעית בגין צירוף עסקים (PPA זמני), ומובהר כי אף שבהתאם לנוסח תקנה 8ב(א1)(2) לתקנות דוחות תקופתיים ומיידיים, נדרש צירופן של הערכות שווי מהותיות מאד של נכס משועבד גם אם אינן נחשבות הערכות שווי מהותיות מאד, סגל הרשות לא יתערב אם תאגיד מדווח יבחר לצרף רק הערכות שווי מהותיות מאד ביחס לאגרות החוב המונפקות להן הנכסים שועבדו או ישועבדו (לצורך זה הותווה רף מהותיות לפיו הערכות שווי תיחשבנה כמהותיות מאד ביחס לסדרת אגרות חוב, ככל והנכס המשועבד עומד על 10% או יותר מיתרת הערך הנקוב של סדרת אגרות החוב למועד הדיווח או מסך השווי של כלל הנכסים המשועבדים לסדרת אגרות החוב (לחזור מקצועי בנושא **לחץ/י כאן**)).

■ **עמדת סגל חשבונאית מספר 1-21: קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל** - ביום 25 בנובמבר 2014 פרסמה רשות ניירות ערך את עמדת סגל חשבונאית מספר 1-21: קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל (להלן - "**עמדת הסגל**"). הנוגעת לבחינת קיומו (או היעדר קיומו) של שוק פעיל באגרות חוב, וזאת לצורך קביעת שיעור ההיוון של מחויבויות להטבה מוגדרת בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19, *הטבות עובד* (להלן - "**התקן**"). בתמצית יצוין כי עיקרי עמדת הסגל הינם כי **בישראל מתקיים שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות שקליות צמודות מדד באיכות גבוהה**, וכי אופן היישום הראוי למעבר משימוש בשיעור תשואה על אגרות חוב ממשלתיות לשיעור תשואה על אגרות חוב קונצרניות אלה בדוחות הכספיים של שנת 2014 יהיה בדרך של שינוי אומדן חשבונאי¹. כמו כן, ככלל, בחינת קיומו של שוק עמוק בישראל תהא על פי

¹ להרחבה בנושא ראה במסגרת חוזרים מקצועיים שהפיצה המחלקה המקצועית בחודש יוני 2014 **לחץ/י כאן** ובחודש ספטמבר 2014 **לחץ/י כאן**.

רוב אחת לתקופה של 3-4 שנים (למעט בקרות אירוע משמעותי אשר יטיל ספק על קיומו של שוק עמוק או לחילופין לאור השלכות אפשריות שמקורן בהתפתחויות בתקינה החשבונאית).

שיעור ההיוון בו ייעשה שימוש לחישוב מחויבויות להטבה מוגדרת והתחייבויות אחרות הנובעות מהטבות עובד אחרות לזמן ארוך יידרש להתבסס על כל אגרות החוב הקונצרניות המדורגות AA- ומעלה בדירוג מקומי (ולא על בחירה של אחת או חלק מאגרות החוב המדורגות בדירוג זה). במסגרת עמדת סגל הרשות נקבע כי תינתן לתאגידים מדווחים האפשרות הפרקטית להסתמך לעניין זה על מתודולוגיה לקביעת עקום התשואות (ועל התוצאות מכוח מתודולוגיה זו), **בכפוף לכך שהתאגיד המדווח ורואי החשבון המבקרים הניחו את דעתם כי עקום התשואה נקבע ופורסם על ידי גורם מצטט מוכר אשר עושה שימוש במתודולוגיה מוכרת ומקובלת התואמת להוראות התקן**. יחד עם זאת, הובהר כי המדובר בהקלה פרקטית וכי תעמוד לרשות תאגידים מדווחים גם האפשרות שלא להסתמך על גורם מצטט מוכר (דהיינו, לפתח את הנתון בכוחות עצמם).

לחזור מקצועי אשר עסק בעמדת הסגל והשלכות יישום עקרונותיה בדוחות הכספיים לשנת 2014 לחצ'י כאן.

■ **השפעת אירועים גלובליים ומקומיים** - ככל שרלוונטי, נדרש לשקול מתן גילוי בדוחות בגין התפתחויות כלכליות שליליות. ישויות אשר יש להן חשיפה לכלכלות (או ענפים) אשר התאפיינו בהתפתחויות שליליות (דוגמת משבר אוקראינה/רוסיה בשנת 2014, ההכרזה על הברקזיט² אשר הובילה לפיחות ניכר בשער הליש"ט וכו') נדרשות לשקול מתן גילוי, ככל שרלוונטי, להשלכות המדידה וההשפעות על הדוחות הכספיים של שנת 2016, לרבות בדרך של **עדכון גילויים** אשר ניתנו בדוחות הכספיים של שנים קודמות. בין ההשלכות האפשריות שיייתכן ונדרשת בחינה/עדכון שלהן תודגש **בחינת ירידת ערך** (או עדכון של ירידת ערך שהוכרה בתקופות קודמות), הן בגין נכסים שוטפים (לדוג', מלאי ולקוחות) והן בגין נכסים לא כספיים שאינם שוטפים (כגון, רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה, חברות מוחזקות המטופלות בשיטת השווי המאזני אשר פועלות בכלכלות שהתאפיינו בהתפתחויות שליליות)³, השלכות בגין תנודות בשערי חליפין, השלכות עסקיות וחוזיות, שינויים ברמת הסיכון, בדירוג ובשווי נכסים פיננסיים (ההשפעה על שווקי ההון בעולם) ושינויים בשווי ההוגן של אגרות חוב שהונפקו (במידה ולחברה/קבוצה יש זיקה ישירה לאותן כלכלות). בנוגע להיבטים המפורטים לעיל ובנוגע להיבטים אפשריים נוספים מומלץ להיוועץ במחלקה המקצועית.

■ **שינויים בחוקי המס**

שינויים בשיעור מס החברות - בחודש דצמבר 2016, אושר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז - 2016 (להלן - "**חוק ההתייעלות הכלכלית**"), אשר קבע, בין היתר, כי שיעור מס החברות יופחת משיעור של 25% ל- 23% מיום 1 בינואר 2018 ואילך ובהתייחס לתקופה שמיום תחילת חוק ההתייעלות הכלכלית 1 בינואר 2017 עד ליום 31 בדצמבר 2017 נקבעה הוראת שעה לפיה שיעור מס החברות יהא 24%. בנוסף, שיעור המס על רווח ההון הריאלי ושיעור המס החל על השבח הריאלי הופחתו באופן זהה.

כמו כן, בחודש ינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ו - 2016 (להלן - "**תיקון 216**"), לפיו שיעור מס החברות הופחת מ- 26.5% ל- 25% החל מה- 1 בינואר 2016.

יודגש כי בכל מקרה של שינוי בשיעורי המס, המועד הרלוונטי לחישוב השפעת השינוי הינו המועד בו החוק עבר בכנסת (ובלשון תקן חשבונאות בינלאומי 12, **מסים על ההכנסה**, המועד בה החקיקה הושלמה למעשה). השלכות של שינוי חוק כאמור נדרשות לקבל ביטוי **במידה של יתרות המסים הנדחים, בדרך של מכאן ולהבא, בתקופת הדיווח בה נשלם למעשה הליך החקיקה** על ידי הכללתו ברווח או הפסד (או ברווח כולל אחר או ישירות בהון, ככל שרלוונטי) לתקופה בה אירע השינוי.

לאור האמור, יתרות המסים הנדחים שיוכרו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, יעודכנו בכדי לשקף את שיעורי המס או חוקי המס שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית. קרי - 24% בגין שנת 2017 ו- 23% החל משנת 2018 ואילך, לפי שיעור המס הצפוי במועד ההיפוך, תוך זקיפת ההשפעה לרווח או הפסד / רווח כולל אחר / ישירות להון, לפי העניין, בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016.

² **תזכורת:** בשנת 2016 הוחלט בממלכה המאוחדת (בריטניה) על פרישה מהאיחוד האירופי (Brexit). תהליך הפרישה בפועל צפוי להתחיל להתבצע עם הפעלת סעיף 50 הדרוש כדי להחל את תהליך היציאה מהאיחוד, וצפוי להסתיים בשנת 2019. בנוגע לגילויים שייכללו בדוחות הכספיים של חברות הצפויות להיות מושפעות מאירוע זה נדרש להיוועץ במחלקה המקצועית.

³ תשומת הלב מופנית לפרסום החלטות אכיפה חשבונאיות במהלך שנת 2014 על ידי סגל הרשות לניירות ערך. **החלטה 2-14** (קזוז) סימנים חיוביים ושליליים בעת בחינת הצורך בבדיקת ירידת ערך לנכס בלתי מוחשי) לפיה **אין לקזוז** בין אירוע בעל השפעה פוטנציאלית חיובית לבין אירוע בעל השפעה שלילית, בעת הערכת קיום סימן לירידת ערך וכן **החלטה 3-14** (עיתוי ההכרה בהפסד מירידת ערך נכסי פיננסי) לפיה **חזקה** כי מידע הנוגע לנכס של החברה, אשר ידוע לבעל השליטה בה המשמש גם כחבר הנהלה, ידוע גם לחברה עצמה ולפיכך יש להביאו בחשבון בבחינת מכלול הסימנים לירידת ערך.

יצוין כי שיעור המס אשר יישמש בחישוב המסים השוטפים לשנת 2016 הינו 25%, בהתאם לתיקון 216 מחדש ינואר 2016.

הגילוי במסגרת ביאור מסים על ההכנסה בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016, יכלול מידע כמותי ואיכותי בדבר ההיבטים הרלוונטיים לישות מכוח חוק ההתייעלות הכלכלית (לרבות ההשפעה על יתרות המסים הנדחים) ומכוח תיקון 216.

שינויים בחוק עידוד השקעות הון, התשי"ט - 1959 - חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז - 2016 (להלן - "**חוק ההתייעלות הכלכלית**"), מחדש דצמבר 2016, כלל, בין היתר, תיקונים לחוק עידוד השקעות הון, התשי"ט - 1959 (להלן - "**חוק עידוד השקעות**") ובכלל זה הורדת שיעור המס על מפעלים מועדפים באזור פיתוח א', התוויה של מסלולי הטבות חדשים למפעלים טכנולוגיים מועדפים על הכנסות שמקורן בקניין רוחני וזאת מתוך מטרה לעודד חברות בינלאומיות גדולות להשקיע בישראל ועוד. מועד התחילה של תיקונים כאמור לחוק עידוד השקעות הינו 1 בינואר 2017, והם יחולו על הכנסות ורווחים שנוצרו לאחר מועד התחילה בכפוף לכך שייקבעו על ידי שר האוצר כללים הנוגעים ליישומם. לוח הזמנים שהוקצב לפרסום הכללים כאמור הינו עד יום 31 במרס 2017. הדוחות לדוגמה עודכנו בכדי לשקף את עיקרי התיקונים לחוק עידוד השקעות כאמור. עם זאת, לאור מורכבות הנושא ובשים לב לכך שמדובר במסלולים חדשים שהותוו לראשונה, נדרש להיוועץ במחלקת מסים ובמחלקה המקצועית באשר לנוסח הביאור שיינתן בישויות בגינת הנושא עשוי להיות רלוונטי.

▪ **דוח ריכוז ממצאים של הרשות לניירות ערך בנושא מלאי** - יחידת הביקורת של מחלקת תאגידים (להלן - "**סגל הרשות**") ביצעה ביקורת רוחב בנושא מלאי במדגם שכלל 5 תאגידים מדווחים מענפים שונים (להלן - "**חברות המדגם**"). הביקורת בחנה, בין היתר, את המדידה והגילוי של מלאי החברות כפי שדווח בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 וכן במספר תקופות נוספות בשנים 2013 ו-2015.

בחדש נובמבר 2016 פרסם סגל הרשות דוח ריכוז ממצאים (להלן - "**דוח הממצאים**") המפרט מספר סוגיות המתייחסות הן להיבטי מדידה והן להיבטי גילוי אשר עלו במסגרת הביקורת שקוימו כאמור על ידי סגל הרשות וזאת במטרה לשקף בפני ציבור התאגידים המדווחים את עמדות סגל הרשות בכל הנוגע לסוגיות אלה.

יצוין כי סגל הרשות בחן בחברות המדגם ארבעה נושאים עיקריים כדלקמן:

- השיטה המיושמת בחברה המבוקרת למדידת המלאי ובחינת עקביות יישומה במהלך התקופות הנבדקות בביקורת.
- התאמת יתרות דוחות המלאי ליתרות שדווחו בדוחות הכספיים.
- בחינת מדידת ערך המלאי על ידי בחינת עלות מול שווי מימוש נטו ובחינת צורך בהפחתת ערך של פריטי מלאי בשים לב לקצב מכירתם ביחס למחזור התפעולי של החברה המבוקרת ("מלאי איטי" ו/או "מלאי מת").
- עמידת החברה המבוקרת בדרישות הגילוי על פי תקני חשבונאות והגילוי מכוח תקנות ניירות ערך.

ממצאי הביקורת הצביעו על מספר טעויות וליקויים ברמת מהותיות שונה במדידת והצגת המלאי בדוחות הכספיים של שלוש מתוך חמש חברות המדגם. חברות אלה תיקנו את הטעויות בדוחות הכספיים בהתאם למידת המהותיות שלהן כאמור. כך, חברה אחת ביצעה תיקון בדרך של הצגה מחדש של דוחותיה הכספיים בגין טעות מהותית, ושתי החברות האחרות תיקנו את הטעויות במסגרת דוחות כספיים לתקופות שוטפות כהתאמה לא מהותית של מספרי השוואה. (לחזור מקצועי הכולל סקירה תמציתית של עיקרי דוח הממצאים [לחצו כאן](#)). יצוין כי סעיף המלאי בביאור המדיניות החשבונאית וביאור אומדנים ושיקולי דעת חשבונאיים משמעותיים עודכנו בכדי לשקף דגשים שעלו בדוח הממצאים בנוגע לגילויים העשויים להיות רלוונטיים בנושא.

▪ **עמדת סגל משפטית 105-30: גילוי על קיומה של תלות בין מעריך שווי לבין תאגיד וגילוי בנוגע למעריך שווי שהערכותיו מהותיות מאוד לתאגיד** - ביום 22 ביולי 2015 פרסם סגל רשות ניירות ערך (להלן - "סגל הרשות") את עמדת סגל משפטית 105-30: גילוי על קיומה של תלות בין מעריך שווי לבין תאגיד וגילוי בנוגע למעריך שווי שהערכותיו מהותיות מאוד לתאגיד (להלן - "העמדה המשפטית"). העמדה המשפטית עוסקת בשני נושאים: תלות מעריכי השווי ומידע על מעריך שווי שהערכות השווי שלו במקובץ מהותיות מאוד לעסקי התאגיד.

להלן תמצית קביעות העמדה המשפטית:

1. **גילוי בדבר תלות מעריך שווי** - תקנה 8ב(ב) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 (להלן - "תקנות דוחות תקופתיים ומיידיים") קובעת בהתייחס להערכות שווי בדוחות התקופתיים שהוגדרו כ- "מהותיות" או "מהותיות מאוד", בין היתר, כי בהערכות שווי יש לתת ביטוי:

- לקיום תלות בין התאגיד ומעריך השווי; וכן
- אם קיימת תלות, על התאגיד לציין את מהותה ולהסביר מדוע הועדף מעריך השווי האמור על פני מעריכי שווי אחרים בלתי תלויים.

תקנות דוחות תקופתיים ומיידיים אינן מפרטות אילו נסיבות יוצרות תלות, העמדה המשפטית מבהירה מתי נדרש גילוי בנדון.

2. **גילוי בנוגע למעריך שהערכותיו מהותיות מאוד לתאגיד** - תקנה 8ב לתקנות דוחות תקופתיים ומיידיים עוסקת בהערכת שווי מהותית או מהותית מאוד. עם זאת, יתכנו מקרים בהם לתאגיד מדווח יש **מעריך שווי מהותי מאוד**, אשר מטפל במספר הערכות שווי של החברה, כך שהדיווח הכספי של החברה נסמך עליו במידה רבה - וזאת אפילו אם כל אחת מהערכות השווי אינה מהותית מאוד בפני עצמה. לעמדת סגל הרשות, במקרה זה הגילוי על העובדה כי קיים מעריך שווי שהערכות השווי שלו מהותיות מאוד במקובץ לדיווח הכספי של החברה הינו פרט החשוב למשקיע הסביר. **העמדה המשפטית מפרטת במסגרתה את דרישות הגילוי במקרים כאמור.**

במסגרת העמדה המשפטית הובהר כי סגל הרשות לא יתערב אם התאגידים המדווחים יבחרו לפעול בהתאם לאמור בה ביחס להערכות שווי אשר יוכנו לראשונה לצורך הדוח התקופתי לשנת 2015 והלאה. (לחזור מקצועי הכולל סקירה תמציתית של עיקרי העמדה המשפטית [לחצו/י כאן](#)).

▪ **תקנות טק-עילית** - החל מיום 10 באפריל 2016 נכנסו לתוקף תקנות ניירות ערך (דוחות תאגיד שמניותיו כלולות במדד ת"א טק-עילית), התשע"ו-2016 (להלן - "תקנות טק-עילית"), לפיהן ניתנו הקלות בדיווח וגילוי לחברת מו"פ מנפיקה אשר קיבלה אישור עקרוני מהבורסה כי מניותיה צפויות להיכלל במדד הטק-עילית מיד לאחר השלמת הנפקתה הראשונה לציבור בבורסה (להלן - "תאגיד טק-עילית חדש"). בהקשר זה, יצוין תיקון מחודש יוני 2016 במדד הטק-עילית ולפיו רף הכניסה המזערי של תאגיד טק-עילית חדש, כהגדרתו בתקנות טק-עילית, אל מדד הטק-עילית הופחת משווי חברה של 200 מיליון ש"ח ל- 100 מיליון ש"ח, בלבד.

להלן סקירה תמציתית של ההקלות אשר נכללו במסגרת תקנות טק-עילית:

- **דיווח בשפה האנגלית** - תאגיד טק-עילית חדש, כמו גם תאגיד מדווח אשר כבר כיום מנייתו נכללת במדד, רשאי לערוך תשקיפים ודוחות בשפה האנגלית בלבד. בכדי לאמץ הקלה זו, תאגיד טק-עילית חדש יידרש לקבוע זאת במסגרת תשקיף ההצעה הראשונה לציבור ותאגיד אשר מנייתו כבר נסחרת במדד הטק-עילית, יוכל לעבור לדיווח בשפה האנגלית בכפוף לאישור ברוב קולות של מחזיקי ניירות הערך שלו, לסוגיהם השונים, (למעט בעלי השליטה בתאגיד). יצוין כי תאגיד טק-עילית אשר ערך תשקיפים ודוחות בשפה האנגלית ואשר אינו נכלל עוד במדד ת"א טק-עילית רשאי להמשיך לעשות כן כל עוד מניותיו מסווגות לענפי הבימוד או הטכנולוגיה של הבורסה, לפי תקנון הבורסה ובכפוף לאישור הרשות.
- **דוחות השוואתיים במסגרת תיאור עסקי התאגיד בתשקיף ובמסגרת דוחות כספיים שנתיים** - תאגיד טק-עילית יידרש לכלול נתונים בפרק תיאור עסקי התאגיד שבתשקיף ובדוחות כספיים שנתיים, לתקופה של שנתיים בלבד חלף תקופה של שלוש שנים.
- **פרסום דוחות כספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב (לרבות דרישות גילוי מכוחם)** - תאגיד טק-עילית חדש, בלבד, יהיה רשאי לערוך דוחות כספיים, רבעוניים ושנתיים, לפי כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב (US GAAP) בכפוף לכך שהתאגד בישראל, עיקר הכנסותיו בכל תקופות הדיווח הכלולות בתשקיף (ככל שישנן) התקבלו מחוץ לישראל, וכן, יתקיים לגבי אחד משני התנאים הבאים - בעל השליטה בו אינו תושב ישראל או שיותר מ- 50% ממניותיו הינן בבעלות מי שאינם תושבי ישראל. יש לציין, כי ככל ותאגיד כאמור יבחר לערוך את הדוחות הכספיים שלו

לפי כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב, הוא יידרש לכלול בהם גם ביאור התאמה לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

- **הקלות החלות על תאגיד קטן (במנותק מעמידה בקריטריונים החלים על תאגיד קטן) - תאגיד טק-עילית חדש** יהיה רשאי בתקופת ההקלות (תקופה של 5 שנים ממועד ביצוע ההנפקה הראשונה לציבור) ליישם את ההקלות הקבועות בתקנה 5 ד לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970, אשר הינן כזכור הקלות אשר תאגיד קטן רשאי ליישמן, וזאת אף אם אותו תאגיד טק-עילית חדש, אינו עונה על ההגדרה של תאגיד קטן. בין היתר, מדובר בהקלה בקשר עם צירוף הערכת שווי מהותית מאוד והקלה בעניין הגילוי בדבר חשיפה לסיכוני שוק.
- **הקלה בעניין הכנת דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי** - בתקופת ההקלות תאגיד טק-עילית, לא יידרש לצרף לדוח התקופתי, את הפרטים הבאים: דוח שנתי בדבר הערכת הדירקטוריון וההנהלה את אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי והצהרות של המנכ"ל ושל נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים.
- **הקלות לעניין דוחות רבעוניים** - בתקופת ההקלות, תאגיד טק-עילית, לא יידרש לצרף לדוחות הכספיים הרבעוניים שלו את הפרטים הבאים: עדכון מידע שהובא בדוח התקופתי בקשר עם שינויים מהותיים בעסקי התאגיד; צירוף דוחות חברה כלולה; מידע תמציתי לגבי חברה כלולה; דוח דירקטוריון. חלף אותם פרטים, יהא על תאגיד כאמור לכלול דוח נפרד, אשר יחתם על ידי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל, ובו יפורטו ההתפתחויות העיקריות שחלו במצב ענייניו, הן ברבעון הרלוונטי והן בתקופה המצטברת מתום שנת הדיווח האחרונה ועד למועד הדיווח.

(לחזור המחלקה המקצועית הסוקר בקצרה את תקנות טק-עילית לחץ/י כאן).

יודגש כי הדוחות הכספיים המאוחדים לדוגמה לשנת 2016, אינם מותאמים לדרישות הגילוי בהתאם לתקנות טק-עילית.

- **הערכות שווי של חברות הזנק (Startup): ממצאים מתוך סקירות שנערכו על ידי סגל רשות ניירות ערך** - תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) כמו גם חובות הדיווח המוטלות על התאגידים המדווחים עשויים לחייב הכנה של הערכות שווי, לרבות הערכות שווי המתייחסות למדידת נכסים והתחייבויות ב-"חברות הזנק" (Startup), קרי, תאגידים המאופיינים בפעילות מחקר או פיתוח משמעותית של מוצרים או שירותים חדשניים. לעיתים קרובות, תאגידים כאמור מאופיינים בוותק פעילות נמוך, בהיעדר מכירות או במכירות בהיקף מצומצם ביחס לתכנון העתידי, בהפסדים תפעוליים וכן בצורך מתמשך בגיוס מקורות כספיים למימון פעילות המחקר והפיתוח. באיפיון קבוצת "חברות הזנק" ניתן למנות כדוגמא חברות הזנק בתחום מדעי החיים, טכנולוגיה ואינטרנט. מטבע הדברים, הערכות שווי של חברות הזנק עשויות לחייב שימוש בהנחות הכרוכות בחוסר ודאות משמעותי, וכפועל יוצא, בטווח רחב של תוצאות אפשריות. דבר המעצים את החשיבות שבהקפדה על שימוש עקבי במודלים נאותים, תוך עמידה בכללי חשבונאות מקובלים, שימוש בהנחות מבוססות וסבירות וגילוי נאות (לרבות גילוי בדבר מבחני רגישות).

סגל רשות ניירות ערך (להלן "סגל הרשות" או "הסגל") סוקר כחלק משגרת עבודתו את נאותות הערכות השווי המשמשות לצרכי דיווח, תוך מתן דגש לסבירות ההנחות בבסיס הערכות ובתוך כך, הערכות שווי של חברות הזנק. סקירות כאמור עשויות לכלול, בין היתר: סקירה של נאותות ועקביות המודל בו נעשה שימוש; סקירה של מידת הביסוס והסבירות של ההנחות המרכזיות; סקירת נאותות הגילוי הקשור להערכת השווי; וכן, כאשר רלוונטי, סקירה של עמידה בכללי חשבונאות מקובלים.

ביום 16 באוגוסט 2016 פרסם סגל הרשות פרסום אשר כותרתו "הערכות שווי של חברות הזנק (Startup) ממצאים מתוך סקירות שנערכו על ידי סגל רשות ניירות ערך" (להלן - "דוח הממצאים") אשר כולל סקירה של חלק מן הממצאים שעלו מסקירות הסגל. דוח הממצאים כלל התייחסות לשלושה סוגי ממצאים: ממצאים הנוגעים למתודולוגיית הערכת השווי; ממצאים הנוגעים להנחות שבבסיס הערכת השווי; וממצאים הנוגעים לנאותות הגילוי לגבי השווי שנקבע.

לחזור מקצועי הכולל סקירה של עיקרי דוח הממצאים לחץ/י כאן.

▪ **מדרג רגולציה - טיטות ביטול חובת פרסום דוח רבעוני על ידי תאגידים קטנים (נוסח הצעת חקיקה סופי)** - בחודש יולי 2015 אישרה מליאת רשות ניירות ערך (להלן - "הרשות" או "סגל הרשות") לפרסם להערות הציבור הצעה לבחינת אפשרות יצירת מדרג רגולציה על דרך של ביטול חובת פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון והשלישי (להלן - "מסמך ההצעה"). מסמך ההצעה בנושא פרסום באתר רשות ניירות ערך ביום 23 באוגוסט 2015 ולציבור ניתן זמן עד ליום 29 באוקטובר 2015 להעביר את הערותיו. **ביום 4 במאי 2016 פורסמה טיטות מתווה סופי של הצעת חקיקה למדרג רגולציה (להלן - "המתווה הסופי").**

להלן עיקרי המתווה הסופי:

- **ביטול חובת הדיווח הרבעוני** - ביחס לתאגידים קטנים (לעניין זה תשמש הגדרת "תאגיד קטן" הקבועה בתקנות דוחות תקופתיים ומיידיים) תבוטל הדרישה הקיימת לדיווח רבעוני **ברבעונים הראשון והשלישי**. יצוין כי תאגידים קטנים כאמור יידרשו לפרסם דוח חצי שנתי.
- **ההקלה לא תחול על תאגידים שהנפיקו תעודות התחייבות** - ההקלה תוכל להיות מיושמת רק על ידי תאגידים מדווחים קטנים אשר הנפיקו לציבור מניות או יחידות השתתפות. הסיבה העיקרית לאי התחולה כאמור הינה בכדי להימנע ממצב בו המחזיקים באגרות חוב שהנפיקו תאגידים מדווחים קטנים לציבור יהיו בעמדה נחותה ביחס לבנקים המממנים את פעילותו של התאגיד, הנחשפים, בדרך כלל, באופן תדיר למצבו הפיננסי של התאגיד.
- **אופן אימוץ ההקלה** - היבט זה ייקבע **כברירת מחדל** לפיה, תאגידים מדווחים קטנים אשר אין להם במחזור תעודות התחייבות שהם הנפיקו לציבור, לא יידרשו לפרסום דוחות רבעוניים. יחד עם זאת, בידי הדירקטוריון של כל תאגיד קטן תהיה הסמכות להחליט על פרסום דוחות רבעוניים באופן וולונטרי.
- **לא נדרש דיווח חלופי** - התאגידים המדווחים הקטנים לא יידרשו לפרסום כל דיווח חלופי במקום הדוחות הרבעוניים.
- **רשימות דיווח נפרדות** - המניות ויחידות ההשתתפות של כלל התאגידים הנסחרים בבורסה ימוינן לשתי רשימות דיווח נפרדות: רשימת התאגידים המדווחים על בסיס חצי שנתי (ייכללו במסגרתה רק תאגידים שבחרו ביישום ההקלה) ורשימת תאגידים המדווחים על בסיס רבעוני (בה ייכללו כל שאר התאגידים אשר מניותיהם רשומות למסחר). יודגש, כי המסחר בבורסה ימשיך להתנהל בהתאם לחלוקה הקיימת כיום לפי רשימות - רשימה ראשית, רשימת דלי סחירות ורשימת שימור.
- **תחולת ההקלה על חברות מחוקות** - גם תאגידים אשר מניותיהם אינן נסחרות עוד בבורסה ואין להן שווי שוק מצוטט יוכלו ליישם את ההקלה, בכפוף לכך שהציבור אינו מחזיק בתעודות התחייבות שלהם.

יצוין כי במסגרת המתווה הסופי לא צויין מועד יישומו לראשונה.

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים לדוגמה לשנת 2016 הליך החקיקה טרם נשלם (לחזור מקצועי בנושא [לחץ/י כאן](#)).

▪ **עדכון החלטה מספר 4-99 בעניין קווים מנחים לבחינת מהותיות של טעות בדוחות כספיים ועמדה משפטית מספר 24-105 בדבר אופן פרסום דוחות כספיים מתוקנים - עדכון דצמבר 2016 וקובץ שאלות ותשובות בנושא - בחודש מרץ 2012 פרסם סגל ניירות ערך (להלן - "סגל הרשות") נייר עמדה בנושא עדכון החלטה מספר 4-99 בעניין קווים מנחים לבחינת מהותיות של טעות בדוחות כספיים ועמדה משפטית מספר 24-105 בדבר אופן פרסום דוחות כספיים מתוקנים (להלן - "עמדת הסגל"). עמדת הסגל, הכוללת קווים מנחים לזיהוי טעות מהותית בדוחות הכספיים וכללים לעניין פרסום מחדש של דוחות כספיים מתוקנים ומתן גילוי בקשר עם טעויות בדוחות הכספיים שתוקנו, החליפה את החלטה מספר 4-99 בנושא מהותיות בדוחות כספיים שפורסמה על ידי הרשות בדצמבר 2005 (לחזור המחלקה המקצועית אשר כלל סקירה של עמדת הסגל כפי שפורסמה במרץ 2012 [לחצו כאן](#)). בחודש דצמבר 2013 פרסם סגל הרשות עדכון לעמדת הסגל אשר כלל תיקון הקווים מנחים לבחינת מהותיות של טעויות בדוחות כספיים לתקופות ביניים (לחזור המחלקה המקצועית העוסק בעדכון זה [לחצו כאן](#)).**

בחודש דצמבר 2016 פרסם סגל הרשות עדכון נוסף לעמדת הסגל (להלן - "עדכון דצמבר 2016"). כמו כן, בד בבד עם פרסום עדכון דצמבר 2016 פרסם סגל הרשות קובץ שאלות ותשובות המשקף את עמדת הסגל כפי שקיבלה ביטוי במספר מקרים בהם נדונה שאלת מהותיות של טעות, ו/או שאלת אופן תיקון טעות מהותית.

עיקרי עדכון דצמבר 2016

על רקע הניסיון שנצבר באשר ליישום הוראות העמדה העדכנית, עודכן הסעיף בעמדת הסגל העוסק בקווים מנחים לתיקון דוחות כספיים הכוללים טעות מהותית. ככלל, כאשר מתגלית, טעות מהותית במספר דוחות כספיים שפורסמו בעבר, הדוחות הכספיים המוקדמים ביותר שיפורסמו מחדש, יהיו הדוחות הכספיים לשנת הדיווח האחרונה ובנוסף, יפורסמו מחדש הדוחות הכספיים הרבעוניים אשר פורסמו לאחריו ואשר כוללים טעות מהותית. בהתאם לתיקון דצמבר 2016, על אף עיקרון זה, בנסיבות בהן מתגלה טעות מהותית בנתוני הדוח השנתי האחרון ו/או בנתוני דוחות רבעוניים לשנה הקודמת, אשר ייכללו כמספרי השוואה בדוחות הכספיים לתקופה שוטפת, והטעות מתמקדת ברכיב מסוים בדוח הכספי, כך שהשפעות תיקונה ניתנות להבנה בנקל, ופרסום מחדש של הדוחות הכוללים את הטעות מהותית אינו מוסיף ערך משמעותי לעומת דיווח מיידי אודותיה ותיקונה במסגרת מספרי השוואה של הדוח לתקופה השוטפת (דוגמת במקרים של טעויות סיווג מהותיות בין סעיפים בדוחות הכספיים) רשאי התאגיד, **בכפוף לקבלת אישורו של סגל הרשות מראש**, לתקן את הטעות המהותית בדרך של תיקון מספרי השוואה אשר ייכללו בדוחות הכספיים לתקופה השוטפת, חלף פרסום מחדש של הדוחות הכוללים את הטעות המהותית. האמור לעיל אינו גורע מהצורך לעמוד בדרישות גילוי מכוח תקן חשבונאות בינלאומי 8, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לעניין תיקון טעויות ו/או החובה המוטלת על רואה החשבון המבקר בדבר הכללת הפניית תשומת לב להצגה מחדש בהתאם לכללים המקצועיים החלים עליו.

בנוסף לאמור לעיל בוצעו התאמות לעמדה המשפטית בעקבות עיגון חובות הדיווח החלות על תאגיד אשר גילה טעות מהותית בדוחותיו הכספיים כפי שדווחו בעבר במסגרת תיקון תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970, מחדש מאי 2016 (לחזור המחלקה המקצועית בנוגע לתיקון האמור [לחצו כאן](#)).

במסגרת עדכון דצמבר 2016, עודכנה ההקלה לפיה יתאפשר תיקון הטעות בדרך של תיקון מספרי השוואה אשר ייכללו בדוח השנתי השוטף, מבלי לפרסם את הדוח השנתי האחרון וזאת ככל והמועד בו חובת הדיווח על קיום הטעות חל בפרק הזמן של 21 יום לפני מועד פרסום הדוח השנתי השוטף (טרם עדכון דצמבר 2016, פרק זמן זה היה קצר יותר והסתכם בעשרה ימי עסקים).

לחזור מקצועי הכולל סקירה תמציתית של עיקרי השינויים מכוח עדכון דצמבר 2016 ושל עיקרי קובץ השאלות ותשובות [לחצו כאן](#).

▪ **תקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים אשר נכנסו לתוקף בחודש ינואר 2016** - במסגרת ביאור ס'2 (תמצית תקני דיווח כספי חדשים שנכנסו לתוקף במהלך התקופה ואשר הינם רלוונטיים לפעילות החברה) נכללו הגילויים העשויים להידרש במסגרת היישום למפרע של התיקון.

▪ **תקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים אשר טרם נכנסו לתוקף** - ראה התייחסות במסגרת ביאור ס'2 לדוחות הכספיים לדוגמה (תמצית תקני דיווח כספי חדשים שפורסמו וטרם נכנסו לתוקף, הרלוונטיים לפעילות החברה) להלן מפורטים התקנים שהשפעה על הדוחות הכספיים בגין יישומם עשויה להיות מהותית:

• **תקן דיווח כספי בינלאומי 9 (IFRS 9), מכשירים פיננסיים** - כזכור, בחודש נובמבר 2009 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסיים (IFRS 9), להלן - "התקן" אשר כלל הנחיות לסיווג ומדידה של נכסים פיננסיים. באוקטובר 2010 פרסם ה-IASB נוסח עדכני לתקן הכולל גם הנחיות לסיווג ומדידה של התחייבויות פיננסיות. בהמשך, תיקון לתקן אשר אושר בחודש דצמבר 2011 ועסק במועד תחילת התקן, קבע כי התקן יכנס לתוקף בהתייחס לתקופות שנתיות שתחילתן ביום 1 בינואר 2015 או לאחר מכן (ולא ביום 1 בינואר 2013, כפי שנקבע במקור). יחד עם זאת, בחודש יולי 2013 מועד התחילה של התקן נדחה שוב למועד שטרם נקבע באותה עת (ואשר היה כפוף להשלמה של נדבכים נוספים בתקן אשר נכון לאותו מועד טרם נשלמו). בנובמבר 2013 פרסם ה-IASB מספר תיקונים לתקן IFRS 9 הכוללים שלושה נדבכים מרכזיים: א. החלת שינוי מהותי בנוגע לתפיסה לחשבונאות גידור, ב. האפשרות להחיל את הטיפול החשבונאי שנקבע לגבי שינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שיועדו למדידה בשווי הוגן דרך רווח והפסד (לפיו החלק בשווי המגלם סיכון אשראי עצמי של חברות ייזקק השינוי לרווח כולל אחר ויתרת השווי תיזקק לרווח או הפסד, למעט כאשר טיפול כאמור יגרום לאי התאמה (mismatch) חשבונאית ברווח או הפסד שאז יוכרו כל השינויים בשווי הוגן ברווח או הפסד) וזאת, ללא דרישה לאמץ כמקשה אחת את כל ההנחיות לסיווג ולמדידה של מכשירים פיננסיים (בפרט ללא צורך לאמץ מוקדם את ההתייחסויות בתקן הנוגעות לנכסים פיננסיים), היינו, ישות המיישמת את IAS 39 תוכל ליישם טיפול כאמור מבלי ליישם את IFRS 9 במלואו ו- ג. דחיית מועד האימוץ המנדטורי המקורי של התקן לאחר ה- 1 בינואר 2015. בחודש יולי 2014 פורסמה גרסה סופית לתקן (IFRS 9 (2014)). הכוללת בעיקרה תוספות ותיקונים הנוגעים להיבטי סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ולטיפול החשבונאי בירידת ערך של נכסים פיננסיים. כמו כן, נקבע כי מועד התחילה המנדטורי של התקן (בגרסתו הסופית) יהא תקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 או אחריו, בדרך של יישום למפרע עם מספר הקלות הנוגעות לאופן היישום לראשונה. יישום מוקדם אפשרי תוך מתן גילוי לעובדה זו. באשר לאופן היישום המוקדם נקבעו מספר חלופות אפשרויות לפיהן, בין היתר, ישות אשר תבחר ליישם את התקן בתקופה שממועד פרסומו ועד 1 בפברואר 2015 תוכל לבחור ליישם את התקן בהתאם לאחת מהגרסאות הקודמות, והחל ממועד זה יעלה הצורך ביישום התקן בגרסתו האחרונה. ככלל, ישויות שטרם בחרו ביישום המוקדם של התקן תידרשנה לתת גילוי להשפעתו הצפויה במסגרת ביאור השפעת פרסומים חדשים שטרם נכנסו לתוקף (באופן עקבי וכפי שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים ובדוחות הכספיים לתקופות דיווח ביניים בשנים האחרונות).

יודגש כי בהתאם לעמדת סגל רשות ניירות ערך שפורסמה במסגרת הנחיה מקדמית בחודש אוגוסט 2011, אימוץ מוקדם של התקן אפשרי רק בהתייחס לתקופות שנתיות (אין אפשרות לקבוע את מועד תחילת תקופת הדיווח כתחילת רבעון שאיננו הרבעון הראשון של השנה). לפיכך, מועד תחילת תקופת הדיווח הראשונה בה מיושמות הוראות התקן לצורך אימוץ מוקדם בדוחות הכספיים של שנת 2016 הינו 1 בינואר 2016. כמו כן, לעמדת סגל הרשות, ייעוד נכסים פיננסיים צריך להיעשות, באופן פוזיטיבי, במועד היישום לראשונה של התקן (קרי, ליום 1 בינואר של השנה בה התבצע האימוץ המוקדם). במקום בו נשקל אימוץ מוקדם של התקן מומלץ להיוועץ במחלקה המקצועית. יצוין כי הדוחות הכספיים לדוגמה אינם כוללים התייחסות למקרים בהם ישות החליטה לאמץ מוקדם את הוראות IFRS 9.

• **תקן דיווח כספי בינלאומי 15, הכנסה מחוזים עם לקוחות (IFRS 15)** - בחודש מאי 2014 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים ("IASB") את תקן דיווח כספי בינלאומי 15 בדבר הכנסה מחוזים עם לקוחות (IFRS 15), להלן - "התקן". המהווה תוצר של פרויקט משותף בין ה- IASB לבין המוסד האמריקני לתקינה בחשבונאות (FASB).

התקינה הבינלאומית (IFRS) והתקינה האמריקנית (US GAAP) אשר הינן בתוקף כיום בדבר הכרה בהכנסה יצרו לעיתים טיפול חשבונאי שאינו עקבי לגבי עסקאות דומות בעלות מהות וסביבה כלכלית דומה. התקן פורסם על מנת לתת מענה מקיף ועקבי לטיפול החשבונאי בדבר אופן ההכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות ויישם הן על ידי חברות שמיישמות את התקינה הבינלאומית ועל ידי חברות שמיישמות את התקינה האמריקנית.

התקן חל על **חוזים עם לקוחות** שעניינם:

✓ אספקה של סחורות או שירותים;

✓ ביצוע עבודות הקשורות לחוזי הקמה;

✓ הקניית זכות שימוש בקניין רוחני (intellectual property licensing).

התקן יחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 18, הכנסות (IAS 18), את תקן חשבונאות בינלאומי 11, חוזי הקמה (IAS 11) ופרשנויות נלוות לתקנים אלו.

התקן מציג מודל יחיד וכוללני להכרה בהכנסה אשר יחול על חוזים עם לקוחות וקובע שתי גישות עיקריות להכרה בהכנסה לפיהן ההכנסה תוכר על פני תקופת החוזה או בנקודת זמן ספציפית וכולל חמישה שלבים לניתוח עסקאות על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה (זיהוי חוזה עם לקוח; זיהוי מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה; קביעת מחיר העסקה; הקצאת מחיר העסקה למחויבויות ביצוע נפרדות והכרה בהכנסה עם קיומה של מחויבות ביצוע).

לאחר מועד פרסום התקן פורסמו מספר תיקונים והבהרות העוסקים בסוגיות הנוגעות ליישומם ובכללן, היבטים הנוגעים לזיהוי של מחויבויות ביצוע, זיהויה של ישות כצד עיקרי או כסוכן, רישיונות שימוש לקניינים רוחניים והכנסות מתמלוגים.

בהתאם לתיקון שפרסם ה- IASB במהלך שנת 2015, מועד התחילה של התקן נדחה בשנה אחת ובהתאם, התקן יחול לגבי תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018, או אחריו. התקן כולל מספר חלופות יישום לראשונה כדלקמן: בדרך של יישום למפרע באופן מלא, בדרך של יישום למפרע הכולל הקלות פרקטיות מסוימות כמפורט בתקן, או יישום רק בהתייחס לחוזים שטרם הושלמו לתחילת תקופת הדיווח השנתית בה התבצע היישום לראשונה וזאת תוך זקיפת ההשפעה המצטברת של היישום לראשונה כתיאום ליתרת הפתיחה של העודפים וללא צורך בהצגה מחדש של מספרי השוואה לתקופות קודמות. יישום מוקדם אפשרי, תוך מתן גילוי.

דרישות גילוי בדוחות כספיים לשנת 2016:

בהתאם לעמדת סגל חשבונאית מספר 4-11: גילוי בדבר השפעות יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 15 (IFRS 15) שפורסמה בחודש דצמבר 2016, במסגרת הגילוי הנדרש בקשר עם השפעות היישום לראשונה של IFRS 15 ובהתאם להוראות IAS 8, יש לכלול **גילוי כמותי ואיכותי** הכולל, בין היתר, גילוי בדבר השינויים המהותיים הצפויים במדיניות ההכרה בהכנסה, לרבות התייחסות למדיניות החשבונאית ביחס לסוגיות יישומיות מהותיות העולות מהתקן ואשר רלוונטיות לפעילות העסקית של החברה, תיאור הקלות ו/או חלופות בהן בחרה החברה ועוד; גילוי בדבר ההשפעות הכמותיות של התקן, ככל שמידע זה ניתן לאמידה באופן סביר, ובכלל זה גילוי בדבר **סכומי הכנסה ועיתוי** ההכרה בהם, ככל שחלו בהם שינויים; גילוי בדבר השפעות מהותיות נוספות של התקן על עניינים נוספים הקשורים לעסקי החברה, לרבות עמידת החברה **באמות מידה פיננסיות**, חוזים עם לקוחות או ספקים ועוד. הדוחות לדוגמה עודכנו והם כוללים מספר חלופות לגילויים איכותיים וכמותיים במתכונת עקבית לעמדת הסגל. מומלץ להיוועץ במחלקה המקצועית בנוגע לנוסחים שייכללו בנושא (לחזור המחלקה המקצועית בנוגע לעמדת הסגל **לחץ/ כאן**).

אימוץ מוקדם:

באשר **לאפשרות האימוץ המוקדם של התקן**, תשומת הלב מופנית לפנייה מקדמית של חברה ציבורית שפורסמה במהלך מרץ 2016 בנוגע לאימוצו המוקדם של IFRS 15 (לחזור המחלקה המקצועית בנוגע לפניה המקדמית **לחץ/י כאן**). במסגרת תשובתו לפנייה המקדמית, הבהיר סגל הרשות כי על אף קיומה של האפשרות לאימוץ מוקדם בתקן, לאור מורכבותו הרבה (היבט אשר תואר בהרחבה בתשובת הסגל להנחיה המקדמית), כמו גם לאור היעדר ניסיון בעולם ביישום ובסוגיות יישומיות העולות ממנו, סגל הרשות הביע בעבר את דעתו כי קיים חשש שאימוץ מוקדם של התקן יגביר את הסיכון לטעויות בדוחות כספיים של חברות. לאור זאת, לעמדת סגל הרשות, ככלל, טרם קבלת החלטה בדבר אימוץ מוקדם של התקן, חברה המבקשת ליישמו נדרשת לקיים **תהליך היערכות משמעותי** ועמידה בתנאים מחמירים, וזאת מתוך מטרה לצמצם ככל שניתן את הסיכון לטעות בדוחות הכספיים. **תהליך היערכות זה ראוי שיכלול לכל הפחות את המפורט להלן:** למידת הוראות התקן על בוריי; בחינת מלוא השפעות הוראות התקן על פעילותה העסקית של חברה; בחינה לעומק של הסוגיות היישומיות אשר עשויות לעלות כתוצאה מיישום בעניינה של החברה; הערכת הצורך בדבר התאמת מערכות מידע להוראות התקן; קבלת חוות דעת מקצועיות ככל שנדרש; ביסוס הנחות, אומדנים ושיקולי דעת משמעותיים הכרוכים ביישום הוראות התקן; בחינת רכיבי הבקרה הפנימית והתאמתן בהתאם לנדרש, לשם השגת בקרה אפקטיבית על יישום נאות של הוראות התקן, ובפרט בקשר עם סבירות האומדנים ושיקולי הדעת המשמעותיים הכרוכים ביישום הוראותיו. **לאור האמור, נדרש להיוועץ במחלקה המקצועית בסוגיית האימוץ המוקדם.**

היערכות לקראת היישום לראשונה והשלכות אפשריות:

לקראת יישום התקן, בין היתר, נדרש לנתח את ההסכמים והחוזים בהם הישות נוהגת להתקשר עם לקוחותיה, תוך היוועצות ביועצים חשבונאיים ומשפטיים ככל ורלוונטי, על מנת לבחון סוגיות להן מתייחס התקן אשר יש בהן בכדי לשנות את הטיפול החשבונאי הנוהג כיום מתוקף התקנים והפרשנויות הרלוונטיים בנושא.

בין ההיבטים העשויים להיות מושפעים כאמור נזכר את עיתוי ואופן ההכרה בהכנסה (לרבות בהתייחס להכרה בהכנסה ממכירת דירות על ידי קבלנים יזמיים), אופן מדידת התמורה ובפרט ההתייחסות לרכיבי תמורה משתנה, היקף הגילויים בדוחות הכספיים, פיתוח אומדנים ושיקולי דעת, התאמה של מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי וכדומה.

לחזור מקצועי הכולל סקירה נרחבת יותר של עיקרי התקן **לחץ/י כאן**.

יצוין כי הדוחות הכספיים לדוגמה אינם כוללים התייחסות למקרים בהם ישות החליטה לאמץ מוקדם את הוראות IFRS 15.

- **תקן דיווח כספי בינלאומי 16, חכירות (IFRS 16)** - בחודש ינואר 2016 פרסם ה- IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי 16, חכירות (IFRS 16, להלן - "התקן"). התקן קובע את הטיפול החשבונאי (הכרה, מדידה, הצגה וגילוי) בהסכמי חכירה בספרי החוכר ובספרי המחכיר. התקן יחייב לראשונה חוכרים להציג על פני הדוחות על המצב הכספי/המאזנים עסקאות חכירה תפעוליות באמצעות הכרה בנכס המשקף "זכות שימוש" (Right-of-use) ומנגד להכיר בהתחייבות בגין חכירה (Lease liability). עם זאת, התקן מקנה הקלה באשר לחכירות לטווח קצר וחכירות של פריטים בעל ערך כספי נמוך. דרישות התקן בהתייחס לטיפול החשבונאי בעסקאות חכירה בדוחות הכספיים של מחכיר הינן זהות בעיקרן לעקרונות תקן חשבונאות בינלאומי 17, חכירות (IAS 17). עם כניסתו לתוקף התקן יחליף את IAS 17 וכן שלושה פרסומי פרשנות העוסקים בנושא חכירות. התקן יחול לגבי תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019 או אחריו. יישום מוקדם אפשרי בהתייחס לישויות שתבחרנה ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 15 בדבר הכנסה מחוזים עם לקוחות (IFRS 15) בד בבד עם יישום התקן או קודם ליישום. ישות חוכרת רשאית ליישם את התקן למפרע לכל תקופות הדיווח הקודמות המוצגות או למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת של היישום לראשונה במועד הישום לראשונה (1 בינואר 2018) ליתרת הפתיחה של עודפים לאותו מועד וזאת ללא צורך בהצגה מחדש של מידע השוואתי לתקופות קודמות. ישות מחכירה תיישם את התקן, בדרך כלל, ממועד הישום לראשונה ואילך ללא תיאומים עבור חכירות קיימות.

▪ **להלן הנושאים העיקריים בגינם נכללו דגשים, שינויים ותוספות בדוחות לדוגמה הן לצורך עמידה בגרסה העדכנית של תקני דיווח כספי בינלאומיים ותקנות ניירות ערך והן במסגרת הליך שיפור מתמשך בדוחות לדוגמה (המתבצע בכל שנה על ידי המחלקה המקצועית):**

- עודכנו הערות שוליים.
- עודכנו דרישות הגילוי בביאור "כללי".
- ביאור עיקרי המדיניות החשבונאית עודכן בהיבטים המפורטים להלן:
 - ✓ אופציית מכר שהוקנתה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
 - ✓ מלאי
 - ✓ רכוש קבוע
 - ✓ הטבות לעובדים
 - ✓ נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה או לחלוקה לבעלי המניות
 - ✓ חקלאות
- ✓ תמצית תקני דיווח כספי חדשים שנכנסו לתוקף במהלך התקופה ואשר הינם רלוונטיים לפעילות החברה
- ✓ תמצית תקני דיווח כספי חדשים שפורסמו וטרם נכנסו לתוקף, הרלוונטיים לפעילות החברה
- ✓ התאמה לא מהותית של מספרי השוואה
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "אומדנים ושיקולי דעת חשבונאיים משמעותיים" (לרבות הוספת התייחסות למלאי איטי).
- עודכנו דרישות הגילוי בביאור "מלאי".
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "השקעות בחברות מוחזקות".
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "נכסים בלתי מוחשיים".
- עודכנו דרישות הגילוי בביאור "נכסים ביולוגיים".
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים".
- עודכנו דרישות הגילוי בביאור "הטבות לעובדים".
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "מסים על ההכנסה".
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "מגזרי פעילות".
- עודכנו דרישות הגילוי בביאור "צדדים קשורים ובעלי עניין".
- עודכנו והורחבו דרישות הגילוי בביאור "אירועים לאחר תאריך הדיווח".
- עודכן נספח ו' בדבר תמצית תקני דיווח כספי חדשים שפורסמו וטרם נכנסו לתוקף, הרלוונטיים לפעילות החברה.

בכבוד רב,

פאהן קנה ושות'